

Datalabb och datafabrik som nationell resurs 2021

En utlysning inom området Digital omställning

Innehåll

1	Erbjudandet i korthet	3
1.1	Områden som särskilt välkomnas	4
1.2	Egenskaper hos ett starkt datalabb.....	4
1.3	Skillnader mellan satsningarna Datalabb och Dataverkstad.....	4
1.4	Nuvarande datalabb och datafabriker	5
1.4.1	Data som infrastruktur för innovation	6
2	Vad vi vill åstadkomma med finansieringen	7
3	Vem riktar vi oss till?	8
3.1	Vad som inte omfattas	8
4	Vad finansierar vi?.....	9
4.1	Stödberättigande kostnader.....	9
5	Hur stort bidrag kan vi ge?	9
6	Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan	9
7	Bedömning av inkomna ansökningar	9
7.1	Vad bedömer vi?.....	9
7.1.1	Potential	9
7.1.2	Genomförbarhet.....	10
7.1.3	Aktörer.....	10
7.2	Hur bedömer vi?	10
8	Beslut och villkor.....	10
8.1	Om våra beslut.....	10
8.2	Villkor för beviljade bidrag	10
9	Så här ansöker ni.....	11

Revisionshistorik

Datum	Ändring

1 Erbjudandet i korthet

Varje bransch och område behöver ett datalabb som kan utveckla data och hjälpa aktörer att använda data för innovation. Denna satsning är till för er som har mandat och vill vara ert områdes centrala datalabb och se till att data tillgängliggörs och, exempelvis, används för artificiell intelligens (AI).

Idag sker datadriven innovation ofta i anslutning till maskininlärning och annan verksamhet med AI. Exempel på relevanta innovationsaktiviteter innefattar tillgängliggörande av data i realtid, data för AI, datafabriker som skapar syntetiska data utan hinder runt integritet eller säkerhet, klassificering och annotering av värdefulla datamängder, verktyg för att säkert kunna dela data, etc.

Vinnova erbjuder företag, myndigheter, institut, universitet och högskolor, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att delta i satsningen på datalabb. Sökande ska ha mandat inom sitt område och ha tillgång till data.

Utlisningens syfte är att öka användningen av data och bidra till att miljöer och nätverk utvecklar lärande, beslutsprocesser och praktiska färdigheter kring datadriven innovation. Förväntade resultat är att lösningar för datadriven innovation tas fram. Labben ska bidra till att datadrivna innovationer används i betydande omfattning och därigenom ger samhällseliga och ekonomiska värden.

Regeringens [strategiska samverkansprogram](#) har identifierat att det finns ett behov av ökat inslag av datadriven utveckling i Sverige.

Ett bra datalabb kännetecknas bland annat av att det:

- fungerar som ett nationellt labb inom sitt område
- har en varaktighet som sträcker sig längre än till ett enstaka projekt
- erbjuder gemensamma verktyg och metoder samt tillgängliggör data
- har en utvecklad systematik för att sprida data och resultat på skalbart sätt
- utgår från existerande internationella och nationella standarder

Stöd ges upp till 4 miljoner kronor på två år. Vinnova finansierar maximalt 50 procent av labbets stödberättigande kostnader.

10 september
Sök senast

8 oktober
Beslut

15 oktober
Tidigast start

Kontaktpersoner

Erik Borälv, utlysningens ansvarig, erik.boralv@vinnova.se

Julia Engström, administrativa frågor, julia.engstrom@vinnova.se

Vinnovas IT-support svarar på tekniska frågor om er ansökan i Intressentportalen

Tel: 08-473 32 99, helpdesk@vinnova.se

Aktuell information om erbjudandet och länk till vår ansökningstjänst (Intressentportalen) finns på www.vinnova.se.

1.1 Områden som särskilt välkomnas

Erbjudandet gäller samtliga områden och aktörer som uppfyller syftet och villkoren i denna utlysning. Vinnova har i dialoger identifierat att det finns anledning att etablera datalabb inom dessa tematiska områden:

- Mat och livsmedel
- Kultur, besöksnäring, handel
- Offentlig nationell verksamhet (ex. klimat, vatten, energi)

1.2 Egenskaper hos ett starkt datalabb

Det finns olika förutsättningar för hur ett datalabb kan fungera inom sina tematiska områden.

Tabellen ger en vägledning för fungerande labb och är en grund för hur ansökningar värderas.

Fördel	Nackdel
Data redo att användas	Vi behöver samla data
Data vidareutnyttjas	Oklart dataäggande/villkor för användning
Auktoriserad avsändare med trovärdighet	Det finns bara en behovsägare
Labb ger hjälp inom hela området	Få aktörer inom området
Labbet attraherar och välkomnar nya aktörer	Enbart för aktörer som känner varandra
Datadrivet ekosystem	Traditionellt utvecklingsprojekt
Tematiskt inriktat	Man utvecklar en tjänst

1.3 Skillnader mellan satsningarna Datalabb och Dataverkstad

Två relaterade utlysningar ges parallellt, den ena om *datalabb* och den andra om *dataverkstad*. Organisationer kan söka i båda satsningarna.

För att tydliggöra skillnaden listar vi ett antal aspekter för respektive utlysning.

Aspekt	Datalabb	Dataverkstad
<i>Livslängd</i>	Längre än ett tillfälligt projekt	Kan vara tillfälligt
<i>Koordinator</i>	Dataägare med mandat	Organisation som kan förmedla stöd
<i>Perspektiv</i>	Vertikal (specifik för branschen)	Horisontell (över branscher/teman)
<i>Uppgift</i>	Data görs tillgängliga	Stöd till dataägare/-användare
<i>Målgrupp</i>	Branschen och användare av data	Alla datalabb och dataanvändare
<i>Resultat</i>	Data används för beslut och tjänster	Data är möjlig/enkel att använda
<i>Exempel på aktiviteter</i>	Datafabrik, stora data, data i realtid, AI, öppna data, datadriven innovation	API:er, juridik, licenser, delningsfrågor, verktyg och stöd för datadriven innovation
<i>Effekter</i>	En permanent miljö (labb) är etablerad, datadrivna innovationer	Nationella stödfunktioner för gemensamma frågor finns, säker

ökar i omfattning, mer data görs tillgängligt, datadrivna AI-lösningar inom området är möjliga	delning av data är möjlig, lösningar och arbetssätt för juridiska frågor finns på plats och används, mjuk infrastruktur finns
--	---

1.4 Nuvarande datalabb och datafabriker

Under 2019 beviljades följande initiativ inom denna satsning.

Svenskt språkdatalabb

Tar fram svenska referensdata och modeller för Natural Language Processing (NLP) och tillgängliggör dessa i AI Innovation of Swedens datafabrik.

Ocean Data Factory

En datafabrik med fokus på hav och marint för hållbarhet och innovation i den digitala blå ekonomin.

Nationellt rymddatalabb

Ska öka användningen av data från rymden för samhällets och industrins utveckling och för jordklotets bästa.

Nationellt skogsdatalabb

Infrastruktur för satellitdata, skogliga geodata och karteringar, som ett öppet labb för skogssektorn, näringsliv och myndigheter. Inte avverkad skog.

KoDa – Kollektivtrafikens Datalab

Kollektivtrafikens trafiklabb tillhandahåller data i realtidsformat tillsammans med historiska data och annoterade datamängder.

Datalabb för företagsdata som nationell resurs

Tillgängliggör företagsdata, API:er och verktyg. Plattformen ska vara en nationell nod inom området offentlig service till företag och näringsliv.

Datalabb för den skogliga digitala kedjan

Fokus är på värdekedjan (efter avverkning) från skogen till industrin, med skördardata, skotardata, transportdata, bilder, kontrolldata och produktutfallsdata.

Datalabb Resultaten i staten

Främjar utvecklingen av en datadriven resultat- och resultatsamverkan inom komplexa samhällsområden, genom analys- och beslutsstöd för offentlig sektor.

Fastighetsdatalabbet

Labbet ska etablera ett ekosystem och skapa en nationell plattform för att kunna dela fastighetsdata mellan aktörer i fastighetsbranschen

AI Fabrik för järnväg (AIF/R)

Plattform för datadelning syftar till att påskynda digitaliseringen. Fokus är på förvärv, integration, transformation och bearbetning av järnvägsrelaterade data.

SCAPIS AI-plattform

Swedish CardioPulmonary bioImage Study är en befolkningsstudie med hjärt- och lungstatus på kvinnor och män. Labbet ska förenkla användningen av data för AI-utveckling genom tillgång till relevant infrastruktur, framför allt bilddata.

SE-CAID: Datalabb för AI-drivna nätverk och digitala infrastrukturer

Uppkopplade nätverk och digitala infrastrukturer, för att utveckla självstyrande kommunikationsinfrastruktur och storskaliga tjänster och digitalisering, som rör AI-applikationer i molnet, styrtjänster för Industri 4.0, stöd- och beslutsystem.

Road Data Lab

Olika intressenter på vägarna samlar in data för olika ändamål, såsom autonom körning, kartor och navigering, tidtabeller för kollektivtrafik, underhåll och planering av infrastruktur, etc.

Smarter City Labs

Helsingborgs stad bygger en datafabrik och labb för AI-tillämpningar med fokus på den staden för att adressera de samhällsutmaningar vi står inför, med ökat kostnadstryck på grund av demografiska förändringar och ökat krav på service.

Svenskt Medicinskt Språkdatalabb

Nationellt labb tillgängliggör språkdatamängder för nyttiggörande inom hälso-och sjukvård, tandvård samt datadriven forskning och innovation inom life science-sektorn. Labbet möjliggör delning av känsliga data för AI-lösningar.

1.4.1 Data som infrastruktur för innovation

I en allt mer digitaliserad värld är tillgång till data centralt för att kunna utveckla tjänster och öka lärandet. För företag och offentliga aktörer är praktiska förutsättningar för att använda data allt viktigare för att utveckla ny kunskap, främja innovation och skapa värden. Denna utveckling kallas datadriven innovation.

Bristande datatillgång är för många områden en avgörande begränsning för utvecklingen, som försvårar eller omöjliggör utveckling av digitala och AI-baserade produkter och processer. Sverige behöver utveckla fler samverkansmiljöer med kritisk massa och avancerad (data-)infrastruktur för utveckling och potential för [artificiell intelligens i svenskt näringsliv och samhälle](#).

Den digitala transformeringen bygger på att inhämtning av information, kommunikation och beslut använder digitala verktyg. Innovation är en källa till

tillväxt och jobb och kan öka resurseffektivitet, produktivitet, konkurrenskraft och social välfärd. Den har potential att förändra alla delar av ekonomin inklusive lågteknologiska sektorer. Satsningen ska bidra till miljöer och nätverk som utvecklar praktiska färdigheter kring datadriven innovation.

Innovation ställer krav på tillgång till data, inte bara av tillräckligt hög kvalitet och stor omfattning utan också att data finns tillgänglig i rätt tid och i rätt format.

Om ett område ska kunna ta del av värdet av AI och maskininläring krävs att det finns data som gör det möjligt att utveckla tillämpningar. Det kan krävas särskilda insatser för att se till att data är av sådan kvalitet och omfattning att tekniker inom exempelvis maskininläring är möjliga att använda. En datafabrik kan fokusera på att skapa öppna/syntetiska data, på klassificering och annotering av särskilt värdefulla datamängder, eller på att ta fram verktyg för att dela data.

Regulatorisk utveckling av spelregler för data och datatillgång kommer att vara av avgörande betydelse för utvecklingen. Spelregler måste balansera fundamentala behov av integritetsskydd, etik, tillit och samhällsskydd med sådan datatillgång.

2 Vad vi vill åstadkomma med finansieringen

Satsningen ska möjliggöra för fler aktörer att medverka i processer där data används i existerande eller nya tjänster. Centrala förutsättningar är **tekniker** för hur data kan tillämpas i verkliga situationer samt att miljön förmedlar **kompetens och systematik** att tillgängliggöra data.

Utlysningen ger stöd för miljöer för samverkan mellan akademi, innovatörer/entreprenörer/leverantörer och kunder/användare med intresse för datadriven innovation. I labbmiljön ska företag och andra aktörer ges möjlighet att pröva lösningar på ett strukturerat sätt.

Denna utlysning fokuserar på själva värdeskapandet med hjälp av data.

De förväntade kortsiktiga resultaten är att lösningar för datadriven innovation utvecklas och används i betydande omfattning. Hit hör kunskap och färdigheter om hur man designar och använder gränssnitt (för publicering och konsumtion av data) för att främja innovation inom och utanför den egna organisationen. Önskade resultat från miljöerna är betydande antal nya aktörer som aktivt använder data i sina innovationer och där labbmiljön ger tekniskt stöd för tillgängliggörande och återanvändning av data.

Eftersökta långsiktiga effekter är labbmiljöer som attraherar många aktörer, och att kunskap om arbetssätt och verktyg sprids och används för innovationer. En labbmiljö ska fungera som en nationell och öppen resurs inom sitt område. Man ska ha en ambition att utbyta erfarenheter med andra datalabb och miljöer.

Samverkan, kraftsamling och innovation kommer att vara avgörande för att nå målen i Agenda 2030. Med denna utlysning vill vi få fler att i samverkan utveckla

sin innovationsförmåga och skapa nya lösningar som bidrar till målen, inom ramen för utlysningens prioriteringar.

Jämställdhet är en förutsättning för hållbar tillväxt och återfinns i Agenda 2030, som ett mål i sig men även som ett perspektiv som skall genomsyra arbetet med alla mål. Utlysningen ska därför bidra till en jämställd samhällsutveckling kopplat till två huvudsakliga perspektiv.

En aspekt som Vinnova bedömer är om både kvinnor och män på ett jämställt sätt tar del av bidraget, deltar i och har inflytande över projektet (se stycke 7.1.3).

En annan viktig aspekt handlar om att analysera och ta ställning till om det finns kön och/eller genusaspekter som är relevanta inom lösningens problemområde och nyttiggörande.¹ Denna fråga är obligatorisk att besvara för alla sökande och återfinns under rubriken "Projektoppgifter". I denna utlysning ligger frågan till grund för bedömning under genomförbarhetskriteriet (se sid 10).

Resultat från forskning och innovation som görs fritt tillgängliga ger ökad möjlighet för fler att bidra till lösningar på samhällsutmaningar. Utlysningen ska bidra till att fler resultat görs fritt tillgängliga för alla och vetenskaplig publicering ska ske med öppen tillgång.

3 Vem riktar vi oss till?

Vinnova inbjuder universitet och högskolor, institut, företag, offentliga och ideella organisationer samt föreningar att skicka in ansökan. Utlysningen ger möjlighet att fungera som en nationell miljö kring innovation för en bransch eller område.

Jämställdhet är en förutsättning för hållbar tillväxt och återfinns i Agenda 2030, som ett mål i sig men även som ett perspektiv som skall genomsyra arbetet med alla mål. Utlysningen ska därför bidra till en jämställd samhällsutveckling.

3.1 Vad som inte omfattas

Vinnova kommer inte att finansiera initiativ som:

- har en låg mognadsgrad, exempelvis saknar tillgång till data eller aktörer för att kunna förmedla sina resultat inom en relativt snar framtid.
- riskerar att öka negativa skillnader mellan olika grupper
- saknar en analys och plan för hur etiska aspekter ska hanteras
- leds av en aktör som inte bedöms ha förmåga och mandat att samla ett område och verka som en nationell miljö
- inte tillför ett tydligt värde i förhållande till Vinnovas portfölj av datalabb och datafabriker

¹ Läs mer om vad vårt arbete för jämställd innovation innebär för dig som söker bidrag från oss:
<https://www.vinnova.se/m/jamstalld-innovation/>

4 Vad finansierar vi?

4.1 Stödberättigande kostnader

Vår finansiering sker genom bidrag. Bidrag till organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet omfattas av regler om statligt stöd.² Reglerna styr bland annat vilka typer av kostnader och hur stor andel av dem som får täckas genom bidrag.

5 Hur stort bidrag kan vi ge?

Stöd ges med upp till 2 miljoner kronor per år och labb, dvs maximalt 4 miljoner kronor. Vinnova finansierar upp till 50 procent av stödberättigande kostnader.

6 Förutsättningar för att vi ska bedöma ansökan

Vi kommer endast bedöma ansökningar som uppfyller följande krav:

- Ansökan ska utformas enligt anvisningarna i avsnitt 9.
- Samtliga parter ska vara juridiska personer och för att utländska organisationer ska kunna vara bidragsmottagare krävs att de har filial eller driftställe i Sverige.
- Ansökan är skriven på engelska eller svenska.

7 Bedömning av inkomna ansökningar

7.1 Vad bedömer vi?

Ansökningarna kommer att bedömas utifrån nedanstående kriterier.

7.1.1 Potential

- En miljö som inom valt tematiskt område stärker datadriven innovation.
- Ökad tillgång på kompetens om användning av data i innovationer.
- Förmåga att sprida resultat och göra skillnad för ett stort antal aktörer.
- Etablera en varaktig samverkan mellan offentliga och privata ägare av data, forskare och företag.
- Möjligheterna att driva på utvecklingen och användandet av AI inom valt tematiskt område.
- Mervärde i förhållande till Vinnovas existerande portfölj av datalabb och datafabriker som nationella resurser.

² Läs mer om statligt stöd på vår webbplats: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/statligt-stod/>. Där hittar du även våra allmänna villkor för bidrag och Anvisning till stödberättigande kostnader: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/allmanna-villkor/>

7.1.2 Genomförbarhet

- Förmåga och trovärdighet när det gäller genomförandet.
- Dokumenterat engagemang hos parterna, exempelvis i form av egen finansiering, koppling till strategiska planer eller formell avsiktsförklaring.
- Labbmiljöns förutsättningar, planer, organisation och processer för att öka mängden datadrivna innovationer.
- Hur väl jämställdhets- och mångfaldsaspekter integrerats i planen, särskild med fokus på labbmiljöns tematiska verksamhetsområde, samt analys och plan för hur etiska aspekter ska hanteras.

7.1.3 Aktörer

- Koordinator ska ha (formellt eller informellt) mandat inom sin bransch med tillgång till data.
- Sammansättning av parter med erfarenhet och relevant kompetens för nyttiggörande och värdeskapande kring data.
- Hur relevant labbets nätverk är samt dess förutsättningar och legitimitet för en framtida livskraftig labbmiljö.
- Tillgång till attraktiv kompetens och miljö som gör det troligt att man kan agera som en central resurs och mötesplats.
- Hur väl teamet är sammansatt med avseende på könsfördelning samt fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män.

7.2 Hur bedömer vi?

Ansökningar bedöms av särskilt förordnade experter och Vinnova.

Vinnova eftersträvar en jämn fördelning av antalet beviljade datalabb med avseende på aktörer och branscher. Synergier med Vinnovas existerande portfölj av datalabb och datafabriker vägs också in.

8 Beslut och villkor

8.1 Om våra beslut

Hur mycket varje part i projektet beviljas i bidrag framgår av beslutet. Stödgrunden framgår av beslutet och styr även vilka kostnader som är stödberättigande.

Vårt beslut om att bevilja eller avslå en ansökan kan inte överklagas.

8.2 Villkor för beviljade bidrag

För beviljade bidrag gäller våra allmänna villkor för bidrag.³ Villkoren innehåller bland annat regler om projektavtal, förutsättningar för utbetalning, uppföljning,

³ Aktuella villkor hittar du på vår webbplats, tillsammans med hjälp för att förstå och uppfylla villkoren: <https://www.vinnova.se/sok-finansiering/regler-for-finansiering/allmanna-villkor/>

rapportering och nyttiggörande av resultat. Vetenskaplig publicering ska ske med öppen tillgång i enlighet med Vinnovas anvisning.

Kompletterande särskilda villkor kan beslutas för enskilda projekt.

Om ni inte följer våra villkor kan ni bli återbetalningsskyldiga. Det gäller också om ni beviljats bidrag felaktigt eller med för högt belopp.

Bidrag kan också beviljas med stöd av 2 § andra punkten förordning (2015:208) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation, dvs. som *stöd av mindre betydelse* enligt förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på [stöd av mindre betydelse](#). Innan ni beviljas bidrag enligt denna förordning måste ni lämna in ett intyg om [stöd av mindre betydelse](#).

Organisationer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet kan beviljas bidrag som inte utgör statsstöd när de deltar i sin icke-ekonomiska verksamhet.

Vårt beslut om att bevilja eller avslå en ansökan kan inte överklagas.

9 Så här ansöker ni

För att söka bidrag fyller ni i ett webbaserat formulär på Vinnovas Intressentportal, som nås via www.vinnova.se. Där laddar ni även upp följande bilagor: Mallar för bilagorna hittar du på [vår webbplats](#)

- Projektbeskrivning, på maximalt 10 A4-sidor med 12 punkters text.
- Meritförteckning (CV), på maximalt 5 A4-sidor för hela ansökan.
- Eventuella avsiktsförklaringar (Letter of Intent) från en eller flera parter, för att visa deras engagemang och förankring i ansökan.
- Inga andra bilagor får bifogas.
- Bilagorna ska vara i PDF-format.

Tänk på att det tar tid att göra en ansökan. Ni kan börja fylla i uppgifter, spara och fortsätta vid ett senare tillfälle. När ansökan är färdig markerar ni den som klar. Ni kan när som helt låsa upp ansökan och göra ändringar, ända fram till sista ansökningsdag. Klarmarkera ansökan i god tid innan utlysningen stänger.

När utlysningen stängt och ansökan registrerats hos Vinnova kommer en bekräftelse skickas ut per e-post till dig som står för användarkontot, projektledare och firmatecknare/prefekt. Det kan ta några timmar innan du får e-posten.

Om du inte har fått en bekräftelse via e-post inom 24 timmar efter att utlysningen stängt ber vi dig höra av dig.

När ansökningstiden har gått ut kan komplettering av ansökan endast ske på begäran från oss.